

# **Un domnitor bucureștean, Mihnea-Mihail Voievod, în lupta pentru independența poporului român**

*ALEXANDRU-NICOLAE TOMESCU*

O caracteristică de bază a istoriei noastre medievale o constituie lupta comună a țărilor pentru independență, ilustrată strălucit de acțiuni ale unor domnitori ca Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul. Astfel de acțiuni, deși de mai mică amploare vom avea de consemnat și în secolul al XVII-lea, una dintre acestea, cea mai importantă, fiind legată de numele celui ce s-a dorit continuatorul Viteazului, Mihnea-Mihail voievod; acțiunea sa curajoasă s-a desfășurat la începutul celei de-a doua jumătăți a secolului al XVII-lea, în condiții deosebit de dificile pentru țările noastre, când în sud-estul Europei își disputau întâietatea patru mari puteri: Turcia și Polonia, aflate în declin, Austria și Rusia, în plină ascensiune, iar țările române slăbiseră datorită creșterii obligațiilor față de Poartă, scăderii autorității domnești, luptelor între partidele boierești, aservirii țărănimii, reducerii armatei.

După cum este cunoscut, o primă alianță antiotomană a țărilor române în a doua jumătate a veacului al XVII-lea o constituie aceea dintre Gheorghe Rakoczi al II-lea, principele Transilvaniei, Constantin Șerban, domnul Țării Românești și Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei. Încheiată inițial în scopul înăbușirii răscoalei seimenilor din Țara Românească, la 1655, alianța celor trei domnitori s-a transformat într-o coaliție antiotomană, exprimată și cu ocazia campaniei din Polonia, ce a avut loc în anul 1657. Nu se poate nega faptul că o cauză a acestei expediții revine ambiției personale a lui Gheorghe Rakoczi al II-lea de a ocupa tronul Poloniei. Campania a avut însă și un puternic caracter antiotoman, datorat faptului că Polonia era atunci un aliat fidel Porții<sup>1</sup>. Prezența lui Gheorghe Rakoczi al II-lea pe tronul Poloniei ar fi însemnat o considerabilă lărgire a frontului antiotoman. Dar Turcia intervine de partea regelui polonez, solicitând hanului să trimită trupe. O armată de 80 000 de tătari<sup>2</sup> (după alte surse, 150 000<sup>3</sup>) intră în Polonia, înfrângând oastea țărilor române. Acest fapt va avea urmări negative pentru coaliția românească. Turcia va căuta să profite de situația creată, pentru a înlocui pe cei trei cîrmuitori și pentru a dezorganiza astfel blocul antiotoman al țărilor române, căci, așa cum arată cronică „peste voia turcilor era această înălțare a lui Racoșii... și împreunarea lui cu aceste două domnii, de Moldova și de Țara Românească”<sup>4</sup> și, de aceea, „au pus gînd rău pre Racoșii și pre aceste două domnii”<sup>5</sup>. Ca urmare, sub presiunea Turciei, la 1 noiembrie 1657, dieta Transilvaniei alege ca principe în locul lui Rakoczi pe Francisc Rhedey<sup>6</sup>. A fost o domnie de scurtă durată, căci Rakoczi își va lua tronul la 3 ianuarie 1658<sup>7</sup>. În Moldova și Țara Românească, turcii instalaseră domni noi, considerați fideli, în persoana lui Gheorghe Ghica și Mihnea al III-lea Radu<sup>8</sup>. Era această schimbare atît dovada

nreglăturii Sublimei Porți pentru campania din Polonia, cât și dorința marilor dregători de a avea liniște în țările române, în vederea războiului pe care-l pregăteau împotriva Veneției<sup>9</sup>.

Noul domn al Țării Românești, spune Cronica, „s-au așezat aici, în scaun la București”<sup>10</sup>. De altfel, numeroși domnitori anteriori lui folosiseră orașul de pe Dimbovița ca reședință domnească. Voievozi ca: Vlad Țepeș, Radu cel Frumos, Laiotă Basarab cel Tânăr, Vlad Călugărul, Mihnea cel Rău, Radu de la Afumați, Mircea Ciobanul, Petru cel Tânăr, Alexandru al II-lea, Mihai Viteazul stătuseră mai mult în București<sup>11</sup>. O importantă dezvoltare cunoscuse orașul sub domnia lui Matei Basarab, lucru dovedit de descrierile făcute de călătorii Petru Bogdan Baksic, în 1640<sup>12</sup>, și Paul de Alep, în 1657<sup>13</sup>. Mult timp petrecuse la București și Constantin Șerban, care, la vestea venirii lui Mihnea, luase hotărârea de a arde orașul, pentru ca „atunci când va veni noul domn, acesta să nu fie în stare să găsească vreun loc unde să-și așeze scaunul său”<sup>14</sup>. De altfel, Paul de Alep numește, în 1657, Bucureștiul „vestita reședință a domnilor din timpurile cele mai vechi”<sup>15</sup>, iar Evlia Celebi, în 1659, vorbește de „marele oraș București, capitala Țării Românești”<sup>16</sup>, în timp ce Țirgovîștea este considerată „a doua capitală”<sup>17</sup>.

Încă de la începutul domniei sale, Mihnea al III-lea acționează pentru pregătirea îndrăznețului său plan de răscoală antiotomană. Astfel, în timp ce, pe față, se arăta supus turcilor, „den inimă gîndea să se scoale cu arma asupra turcilor, să-i bată”<sup>18</sup>.

Mihnea își stabilește reședința la mănăstirea Radu-vodă din București, pe care o fortifică<sup>19</sup>. La 30 mai 1658 își schimbă numele în Mihai, fiind încoronat la București, de către patriarhul Macarie al III-lea al Antiohiei, după obiceiul împărațesc bizantin<sup>20</sup>. Prin schimbarea numelui în Mihai, noul domn voia să sugereze, desigur, reînvierea lui Mihai Viteazul; încoronarea sa după ritul împăraților bizantini dovedește existența unui alt vis al lui Mihnea, acela al refacerii Bizanțului, prin eliberarea de sub ocupația otomană<sup>21</sup>.

Urmîndu-și planul său, noul domnitor ia o serie de măsuri pentru întărirea țării. Se preocupă de învierea vieții economice<sup>22</sup>. Caută întărirea autorității domnești, prin remanierea divanului, mai ales după trădarea marii boierimi în 1658: „s-au pus pre voia sa boieri”<sup>23</sup>. Mihnea dorește și sprijinul bisericii. El asigură terminarea construirii Mitropoliei din București, a cărei sfințire are loc la 6 iunie 1658, cu participarea patriarhului Antiohiei, Macarie<sup>24</sup>. Domnitorul întreține strînse legături cu clerul ortodox din Balcani<sup>25</sup>. Pe plan intern, caută redresarea finanțelor țării, prin răsкупărări silite din rumânie<sup>26</sup>. Măsura avea un dublu scop: pe de o parte obținerea sumelor de răsкупărare și creșterea numărului contribuabililor pentru umplerea vistieriei, pe de altă parte, folosirea celor răsкупărați pentru întărirea armatei. Mihnea-Mihail întărește capacitatea de apărare a Țării Românești, folosind ca pretext față de turci pericolul pe care-l reprezenta pentru el Constantin Șerban<sup>27</sup>: „gătire mare făcea: tunuri, erbării și dorobanți... îi îndrepta pe la steaguri, făcînd căutări tuturor slujitorilor țării”<sup>28</sup>; „alese din neamul dorobanțesc de puse capete mari peste tot”<sup>29</sup>. Oastea, alcătuită din curteni, slujitori, mercenari, ajunge la 30 000 de oameni<sup>30</sup>. În programul său militar, voievodul urmărește și întărirea artileriei, fapt pentru care păstrează cele 53 de tunuri introduse în țară atunci cînd pașa de Silistra îl ajutase la obținerea tronului<sup>31</sup>. În iunie 1658 sînt restituite, la solicitarea sa, adresată lui Gheorghe Rakoczi al II-lea, cele trei tunuri pe care Constantin Șerban le luase cu el cînd se retrăsese în Transilvania<sup>32</sup>. Se adaugă comenzile de armament făcute de domnitor la Sibiu<sup>33</sup>. În fine, se construiesc importante fortificații, după cum arată o cronică turcească: „și-a așezat caiua în

locuri greu de trecut și în munții Transilvaniei și a pus să se sape șanțuri în cele patru părți ale Tîrgoviștei<sup>34</sup>. Mihnea caută, de asemenea, să întreprindă bune relații cu celelalte două țări române. Are legături strînse cu negustorii români și sași din sudul Transilvaniei, aceștia beneficiind de privilegii în Țara Românească<sup>35</sup>. Relații bune se stabilesc, încă din primăvara anului 1658, și cu principele Ardealului, Gheorghe Rakoczi al II-lea. Astfel, are loc un schimb de scrisori între cei doi conducători, prin intermediul lui Petru Rhedey<sup>36</sup>. Totodată, Mihnea-Mihail caută să-l susțină la Poartă pe Rakoczi, ceea ce-i atrage domnitorului muntean suspiciunea Turciei<sup>37</sup>.

Legăturile între domnitorul Țării Românești și principele Transilvaniei ies la iveală cu prilejul expediției otomane împotriva lui Rakoczi, în vara anului 1658. Mihnea, deși aflat în tabăra turcească, după cum arată cronicarul Radu Popescu, era „ajuns cu Racoții... să stea împotriva turcilor, și avînd în gîndul său această țintă, cînd vrea să treacă pe la Teleajen, atunci și-au arătat gîndul lui boierilor și căpeteniilor, îndemnîndu-i să taie pe turci și pe tătari”<sup>38</sup>. Dar boierii se opun și, mai mult, informează pe turci despre intențiile lui Mihnea. Domnitorul reușește cu greu să înlătore bănuielile turcilor și execută pe boierii trădători: vistierul Pîracu, postelnicul Istratie, banul Preda Brîncoveanu, aga Preda Bîrsescu, căpitanul de roșii Vintilă, vâtaful Badea<sup>39</sup>. El este nevoit să amîne acțiunea antiotomană și se vede forțat să participe la campania din 1658, împotriva lui Rakoczi<sup>40</sup>. Însuși ambasadorul Veneției la Viena arăta că domnul muntean a fost determinat de împrejurări să se alătore turcilor<sup>41</sup>. Mihnea însuși consideră necesar să se justifice sibienilor pentru participarea lui la expediție: „fiind și noi sub porunca împăratului, într-alt chip nu am avut cum face, ci ne-au căutat a veni și noi. De care lucru nu am pohtit, să vedem lucruri ca acesta, căci cine se bucură la casa vecinului cînd vede arzîndu-i, iar mîine ori poimîine arde casa lui?”<sup>42</sup>. De altfel, Mihnea se arată dornic să se întoarcă în Țara Românească încă înainte de încheierea expediției în Transilvania, ceea ce determină un conflict între el și pașa de Silistra<sup>43</sup>. Întors în țară, domnitorul continuă pregătirile sale împotriva Sublimei Porți. Politica sa în această perioadă este foarte bine sesizată de către autorul Letopiseșului Cantacuzinesc: „Ce gîndise asupra turcilor nu mai părăsise, ci mai vîrtos se întărise. Strîngînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare, două lucruri făcea: cătră Racoții Gheorghie craiul scria cărți să vie oști ajutor, iar cătră turci plecăciune mare făcea. Și lua bani cu împrumut de la turci. Și încă i-au chemat cu rugăciune, de au venit la dînsul aici în țară”<sup>44</sup>. Cu banii obținuți ca împrumut de la turci, Mihnea-Mihail și-a întărit în continuare armata. Pentru a evita o nouă trădare a boierimii, unii mari boieri sînt executați în vara anului 1659. Cad acum: vornicul Radu Cîndescu, spătarul Udriște, clucerul Buicescu, stolnicul Radu Fănășanu, postelnicul Panciu Pîrîianu, comisul Badea Comăneanu, clucerul Stroe Bîrsescu, căpitanul Vasile Cîmpineanu<sup>45</sup>.

O coordonată de bază a politicii lui Mihnea-Mihail, care amintește de aceea a marelui său înaintaș, a fost dorința de a asigura încadrarea tuturor țărilor române în frontul antiotoman. Încă din toamna anului 1658 se încercase stabilirea unei înțelegeri cu principele de atunci al Ardealului Acațiu Borcoi<sup>46</sup> și cu domnul Moldovei, Gheorghe Ghica<sup>47</sup>, dar rezultatele nesatisfăcătoare ale acestor acțiuni îi dovediseră că nu putea conta, în planurile sale, pe cîrmuitorii de atunci ai celorlalte țări surori. De aceea, atunci cînd Gheorghe Rakoczi al II-lea va relua tronul Transilvaniei, domnul Țării Românești se va orienta ferm spre o înțelegere cu acesta, care să prevadă și aducerea unui domn favorabil la scaunul Moldovei. De un real folos în încheierea alianței cu Rakoczi i-a fost Ioan Kemeny, nobil ardelean căzut prizonier la tătari în campania din Polonia din 1657. Acesta, eliberat cu

sprijinul lui Mihnea din robia tătară va fi folosit ca intermediar între domnitorul Țării Românești și principele Transilvaniei<sup>48</sup>. Prin el, Mihnea l-a înștiințat pe Rakoczi „că este tovarăș împotriva turcilor cu dînsul”<sup>49</sup>. Ca urmare a acestei acțiuni s-a încheiat, la 4 octombrie 1659, la Țirgu-Mureș, un tratat semnat de Gheorghe Rakoczi al II-lea, cei doi plenipotențiarilor ai lui Mihnea și Gabriel Thomassy, vicarul apostolic al Moldovei, în următorii termeni: „Să fie între cei doi domni vecini pace eternă și indisolubilă. Amîndoi să fie prietenilor prieten și dușmanilor dușman. Se vor ajuta reciproc cu arma”<sup>50</sup>. La cîteva zile după aceasta, după cum relatează cronicarul Georg Kraus „Rakoczi trimise numeroase solii în Țara Românească la Mihnea-vodă, și-l înduplecă să vină cu întreaga sa oștire la Rucăr... Făcură un legămînt pe viață și pe moarte”<sup>51</sup>. Mihnea-Mihail prin actul dat la Rucăr, la 15 octombrie 1659, data întîlnirii lui cu Rakoczi, confirmă înțelegerea de la Țirgu-Mureș<sup>52</sup>. Cei doi hotărăsc, totodată, ca scaunul Moldovei să fie ocupat de Constantin Șerban<sup>53</sup>. Pentru aceasta, arată cronică „rîndui Racoșii pe Costandin-vodă să meargă cu oști în Moldova, să scoată pe Ghica-vodă... Mihnea-vodă trimise pe Gheorghe Băleanul în Moldova cu puțină oaste, ajutoriu lui Costantin-vodă”<sup>54</sup>. Constantin Șerban, în schimbul ajutorului primit, a făgăduit să asigure integrarea Moldovei în coaliția antiotomană<sup>55</sup>.

Prin încheierea alianței antiotomane între Mihnea și Rakoczi și prin impunerea pe tronul Moldovei a lui Constantin Șerban, frontul antiotoman al celor trei țări române s-a refăcut în toamna anului 1659, dar pentru scurt timp.

În vederea acțiunii antiotomane pe care-o pregătea, Mihnea-Mihail desfășoară și o susținută activitate diplomatică, în parte de comun acord cu Rakoczi, pentru a obține sprijinul celor interesați în lupta împotriva Porții. Domnul român are, întocmai ca Mihai Viteazul, strînse legături cu popoarele ortodoxe din Balcani, aflate sub jugul otoman: grecii, sîrbii, bulgarii, recrutînd totodată dintre ei ostași pentru armata lui<sup>56</sup>. Întreține corespondență cu cazacii care-i făgăduiesc ajutor<sup>57</sup>. Caută o înțelegere cu marele han<sup>58</sup> și cu Polonia<sup>59</sup>. Exploatează neînțelegerile de la Constantinopol, dintre sultana-mamă și vizirul Köprülü<sup>60</sup>, are legături cu răscoala din Asia Mică<sup>61</sup>. Pentru obținerea sprijinului papei, încurajează pe catolicii din Țara Românească: reclădește mănăstirea din Țirgoviște, dăruindu-i sate și moșii, cheamă în țară pe arhiepiscopul Petru, pentru a o reorganiza, acordă privilegii mănăstirii din Cîmpulung<sup>62</sup>. Se adaugă soliile purtate la Viena, Veneția și Roma. În vara anului 1658, plecînd din București, Gabriel Thomassy duce solia lui Mihnea, întărită cu o scrisoare de recomandare din partea lui Rakoczi<sup>63</sup>, la Veneția<sup>64</sup>, Roma<sup>65</sup> și Viena<sup>66</sup>. O nouă solie a lui Mihnea-Mihail, de asemenea întărită printr-o scrisoare a principelui ardelean<sup>67</sup>, este purtată de călugărul Grigore de la Lipovăț, în 1659, la Viena<sup>68</sup>, Veneția<sup>69</sup> și Roma<sup>70</sup>.

Dar puterile creștine nu erau dispuse să sprijine coaliția antiotomană a țărilor noastre. Astfel că, în toamna anului 1659, ca și în alte momente importante ale istoriei noastre, românii vor trebui să se bazeze doar pe forțele lor. Și de data aceasta ei vor avea de făcut față unor oști inamice superioare numeric, trimise de o Turcie aflată în perioada maximei ei expansiuni teritoriale, completate cu trupe tătarăști.

În toamna anului 1659, domnul muntean consideră că sînt îndeplinite condițiile pentru punerea în aplicare a îndrăznețului său proiect.

Campania antiotomană a românilor începe prin obținerea unor succese. Încă de la jumătatea lunii septembrie 1659 Mihnea-Mihail ucisese, întocmai cum făcuse cu 65 de ani în urmă Mihai Viteazul, pe creditorii și ostașii turci din București și Țirgoviște<sup>71</sup>. Apoi, poruncind ostașilor de la graniță să nu permită ieșirea turcilor din

țară, domnitorul execută pe otomanii de pe teritoriul Munteniei<sup>72</sup>. Sînt uciși, în total, circa 10 000 de musulmani, luîndu-li-se, totodată, și averile<sup>73</sup>. Astfel că, la trecerea lui prin țară, la sfîrșitul lunii noiembrie 1659, călătorul turc Evlia Celebi va vedea de-a lungul drumului său „o mulțime de cadavre de ale mahomedanilor”<sup>74</sup>. Apoi, întocmai ca și Viteazul în 1594, și beneficiînd și de un mic ajutor din partea lui Rakoczi, care, după cum arată cronica „trimise ajutor Mihniei pe Gorund, căpitanul nemților, cu o seamă de unguri”<sup>75</sup>, Mihnea-Mihail atacă orașele controlate de otomani pe ambele maluri ale Dunării: Giurgiu, Brăila, Hirșova<sup>76</sup>, Silistra, Rusciuc, Nicopole, Orșova, Vidin, Cladova<sup>77</sup>.

La 23 noiembrie 1659, Mihnea-Mihail obține strălucita victorie de la Frățești împotriva pașalelor de Rumelia și Silistra și a unui corp de tătari. Bătălia de la Frățești este, în același timp, o importantă luptă antiotomană cîștigată, ultima din secolul al XVII-lea, dar și o dovadă a calităților strategico-militare deosebite ale domnitorului român. Trupele inamice au fost mai întii atrase într-un loc mlaștinios, închis, unde oamenii lui Mihnea-Mihail, cum arată Letopiseșul Cantacuzinesc, „îi loviră fără veste și foarte rău i-au tăiat. Și cîți scăpară, i-au gonit pînă în tabără. Turcii se îngrijară foarte”<sup>78</sup>.

Dar, aproape în același timp cu strălucita victorie a lui Mihnea-Mihail, aliații săi din celelalte două țări române suferă înfrîngerii decisive. Constantin Șerban pierde tronul Moldovei, fiind învins, la Ciuc, pe Baklui, în ziua de 21 noiembrie 1659, de către o armată tătarască venită și cu ajutor polonez, pentru a-l înscăuna pe Ștefăniță Lupu. După îndeplinirea misiunii lor în Moldova, tătarii pornesc spre Țara Românească, pentru a-l instala domn la București pe Gheorghe Ghica<sup>79</sup>. În aceeași zi de 21 noiembrie 1659, Rakoczi, fiind înfrînt de către pașalele de Buda și Timișoara la Poarta de Fier a Transilvaniei<sup>80</sup>, este nevoit să se retragă, iar turcii pun din nou principe pe Acațiu Barcoi<sup>81</sup>. Știrile acestea îi parvin lui Mihnea-Mihail chiar după victoria de la Frățești. După cum spune cronica, „peste noapte veni veste neagră Mihniei, că au bătut turcii pre Racoții craiul și pe Costandin-vodă așijderea... Că turcii erau mulți și tătarii încă veneau cu Ghica-vodă”<sup>82</sup>.

În situația creată, Mihnea nu poate fructifica succesul obținut la Frățești, deoarece înfrîngerile celor doi aliați duceau, practic, la înconjurarea Țării Românești. Domnitorul este nevoit să se retragă mai întii la Tîrgoviște, unde plănucia să reziste<sup>83</sup>, dar, din cauza unei noi trădări a boierimii, Mihnea trebuie să treacă munții în Transilvania<sup>84</sup>. Tot aici se retrăsese, în cele din urmă, și Constantin Șerban<sup>85</sup>.

La Sibiu, Mihnea-Mihail ia legătura cu Rakoczi, pentru a obține ajutorul necesar încercării de a-și recăpăta tronul<sup>86</sup>. Din păcate însă, principele ardelean nu era în măsură să-i acorde vreun sprijin<sup>87</sup>. Tot de aici, din Transilvania, Mihnea trimite, în ianuarie 1660, un sol la Varșovia, la regele polon, pentru a cere ajutor<sup>88</sup>, dar tot fără rezultat. La începutul lunii aprilie 1660, Mihnea-Mihail, fostul domnitor al Țării Românești, urmaș demn, în vorbă și faptă, al lui Mihai Viteazul, se stingea, la Satu-Mare, în împrejurări neclare, probabil otrăvit de către Constantin Șerban<sup>89</sup>. În vara anului 1660 este înfrîntă definitiv și rezistența lui Rakoczi, în urma luptei de la Florești<sup>90</sup>. Aceeași soartă o are și ridicarea la luptă a lui Ioan Kemeny, noul principe al Ardealului, în 1661<sup>91</sup>.

Se încheia astfel, înfrîntă, campania antiotomană a țărilor române. Cauzele înfrîngerii sînt mai multe. Una dintre ele este neaderarea la coaliția antiotomană a țărilor noastre a unora dintre domnitorii supuși de turci: Gheorghe Ghica, Grigore Ghica, Ștefăniță Lupu (în Moldova și Țara Românească), Francisc Rhedey și Acțiu Barcoi (în Transilvania). Este ilustrativă, pentru modul de a gîndi și a acționa al

celor arătați, scrisoarea trimisă lui Rakoczi de către Grigore Ghica, în anul 1658: „Știm și noi că megeașia cea mai bună iaste de bine între țări și între mai marii țărilor, și cu dreptă inimă a noastră am fi bucuroși a trăi cu măria ta în priință bună... Însă, fiind robi unui stăpîn, dacă va zice porceade, noi cum am putea răspunde?”<sup>92</sup>. O altă cauză este aceea că, în această vreme, Turcia, sub vizirii Köprülü, reușește o perioadă de redresare, ceea ce ușurează intervenția sa împotriva țărilor române. În același timp, românii au trebuit să facă față singuri luptei, ei nefiind în nici un fel ajutați de puterile creștine la care au făcut apel. Nici situația internă a acestor țări nu era dintre cele mai favorabile. Forța lor militară scăzuse, autoritatea domniei era mai mică, iar calitățile lui Mihnea al III-lea Mihail, Gheorghe Rakoczi al II-lea și Constantin Șerban nu erau aceleași cu ale lui Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul.

Dar meritele acestor domnitori, între care un rol de prim ordin revine lui Mihnea-Mihail, sînt incontestabile. Acțiunea lor a arătat că solidaritatea țărilor române în lupta pentru independență oferea posibilitatea unei rezistențe îndelungate împotriva turcilor, a menținut trează ideea luptei antiotomane unite a țărilor noastre. Acțiunile întreprinse de Mihnea al III-lea Mihail s-au modelat adesea după tradiția politică pe care o crease fapta lui Mihai Viteazul. Mihnea-Mihail i s-a vrut urmaș; și chiar dacă el nu s-a ridicat la înălțimea ilustrului său înaintaș, acțiunea sa rămîne ca un act de mare cutezanță, ca o pagină de eroism, în zbciumata și îndelungata istorie a poporului nostru.

## **A prince from Bucharest, Mihnea-Michael Voivode leading the Romanian people's struggle for independence**

### **Summary**

During the Middle Age, the historical conditions were unfavourable to the formation of one unitary Romanian state. Therefore, three Romanian principalities came into being: Wallachia, Transylvania and Moldavia. Throughout centuries there were relationships among these principalities, one of their most important side being connected with the struggle for independence, against the Ottoman Empire.

The present paper deals with one of these actions which took place at the beginning of the 2<sup>nd</sup> half of the 17<sup>th</sup> century and which was initiated by Mihnea III Michael, the prince of Wallachia.

Like many of his predecessors, Mihnea-Michael ascended to the throne of Bucharest, in 1658. From the very beginning, Mihnea adopted an attitude which revealed his intentions to fight against the Turks and his wish to be Michael the Brave's true successor. In May 30, 1658, Mihnea III was crowned according to the Byzantine tradition, by patriarch Macarie of Antioch, in Bucharest, and took the name Michael.

He took measures in order to strengthen the country for the struggle for national independence. As Michael the Brave, Mihnea-Michael made endeavours to bring to his side the other two principalities against the Ottoman Empire. Consequently, he concluded an alliance treaty with George Rakoczi II, the prince of Transylvania, supporting together Constantin Șerban's ascendance to the throne of Moldavia. On the other hand, Mihnea-Michael and Rakoczi carried on an intense diplomatic activity to get the support of Christendom.

The fall of 1659, became the starting point of the fight against the Turks. As Michael the Brave had done in 1594, Mihnea Michael killed the Turcks settled in Wallachia at that time and attacked the Turkish tours on the banks of the Danube. In November 23, 1659, he won a brilliant victory at Frățești. At the same time, his allies of Moldavia and Transylvania were decisively defeated, thus the opportunity for Wallachia's surrounding being created. Therefore, Mihnea was compelled to withdraw to Transylvania where he died in April 1660.

There are several causes of this defeat: some of the princes of the Romanian principalities did not adhere to the coalition against the Ottoman Empire, the Ottoman Empire consolidated its position during the Köpülü viziers ruling, the Christian powers did not support the fight against the Turcks, the less favourable internal situation of the Romanian principalities.

Although the action of Mihnea-Michael and his allies had not the same amplex as Michael the Brave's one the 1659 fight against the Ottoman Empire is a most daring act, a page of heroism in the history of the Romanian people.

## Note

1. *Călători străini despre țările române*, vol. VI, Editura Științifică, București, 1976, p. 337 (în continuare, *Călători străini...*).
2. Popescu, R., *Istoriile domnilor Țării Românești*, ediția C. Grecescu. Editura Academiei R.S.R., București, 1963, p. 116-117.
3. Guboglu, M., *Cronici turcești privitoare la istoria țărilor române*, vol. II, București, 1974, p. 173.
4. Costin, M., *Letopiseșul Moldovei de la Aron-vodă încoace*, în „Opere”, ediția P. P. Panaitescu, vol. I, Editura pentru literatură, București, 1965, p. 183-184.
5. *Ibidem*, p. 182-183.
6. Pavelesco, E., *George II Rakoczi, prince de Transylvanie (1648-1660). Essai sur sa politique exterieure*, Iași, 1924, p. 106.
7. Mircea, I., *Contribuțiuni la domnia lui Constantin-vodă Șerban*, în „Comunicări ale Institutului de istorie Al. D. Xenopol”, Buletin nr. 1, Iași, p. 28-29.
8. Costin, M., *op. cit.*, p. 187.
9. Malmet, M. A., *Cronici turcești privind țările române*, vol. III, Editura Academiei R.S.R., București, 1980, p. 113-114.
10. *Istoria Țării Românești 1290-1690 (Letopiseșul Cantacuzinesc)*, ediția C. Grecescu și P. Simionescu, Editura Academiei R.S.R., București, 1960, p. 132 (în continuare, *Istoria Țării Românești...*).
11. Giurescu C. C., *Istoria Bucureștilor*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Sport-Turism, București, 1979, p. 50-64.
12. *Călători străini...*, vol. V, p. 216-218.
13. *Ibidem*, vol. VI, p. 226-229.
14. *Ibidem*, p. 227.
15. *Ibidem*, p. 226.
16. *Ibidem*, p. 707.
17. *Ibidem*, p. 725.
18. *Istoria Țării Românești...*, p. 131.
19. *Ibidem*, p. 132.
20. *Călători străini...*, vol. VI, p. 262-265.
21. Ciorănescu, Al., *Domnia lui Mihnea al II-lea (Mihail Radu)*, în „Buletinul Comisiei istorice a României”, XIV, 1935, p. 121 (în continuare, *Domnia...*).
22. Popescu, M. M., Beldeanu, A. N., *Mihnea al III-lea*, Editura Militară, București, 1982, p. 51-65.
23. Costin, M., *op. cit.*, p. 169.
24. *Călători străini...*, vol. VI, p. 265-266.
25. Popescu, M. M., Beldeanu, A. N., *op. cit.*, p. 70-71.
26. Ciorănescu, Al., *Documente privitoare la domnia lui Mihail Radu (Mihnea al III-lea)*, în „Buletinul Comisiei Istorice a României”, XIII, 1934, p. 180, nr. CCXVIII (în continuare *Documente...*).
27. Lehr, Lia., *Mihnea al III-lea (Mihail al III-lea Radu) (1658-1659)*, în „Studii”, XXVI, 1973, nr. 6, p. 1164.

28. Popescu, R., *op. cit.*, p. 119.
29. *Istoria Țării Românești*, p. 132.
30. Ciorănescu, Al., *Domnia...*, p. 121.
31. *Călători străini...*, vol. VI, p. 1265.
32. *Ibidem*.
33. Ciorănescu, Al., *Documente...*, p. 160–171, nr. CCIV, CCVIII, CCIX.
34. Gublogu, M., *op. cit.*, p. 308.
35. Neeteș, Șt., *Domni din Principatele române pribegi în Transilvania în veacul XVII*, Cluj, 1934, p. 33–34.
36. Șincai, Gh., *Cronica românilor*, vol. III, București, 1886, p. 115.
37. *Ibidem*.
38. Popescu, R., *op. cit.*, p. 121–122.
39. *Istoria Țării Românești*, p. 134.
40. *Ibidem*, p. 135–136.
41. Rădulescu-Zoner, S., *Diplomația europeană și lupta pentru neafirmarea lui Mihnea al III-lea*, în „Magazin istoric”, an II, nr. 7–8, 1968, p. 85–86.
42. Iorga, N., *Noi acte românești din Sibiu în „Analele Academiei Române”, Nem., Secț., Ist., S. II, t. VII, 1927*, p. 126–127.
43. Mehmet, M. A., *op. cit.*, p. 123.
44. *Istoria Țării Românești*, p. 136.
45. *Ibidem*, p. 137–138.
46. Neeteș, Șt., *op. cit.*, p. 31.
47. Iorga, N., *Steagul lui Mihnea-vodă Radul în Muzeul istoric din Belgrad*, în „Analele Academiei Române”, Mem. Secț. Ist., S. II, t. XXXVI, 1913–1914, p. 537–539.
48. Mehmet, M. A., *op. cit.*, p. 126–127.
49. Costin M., *op. cit.*, p. 193.
50. Neeteș, Șt., *op. cit.*, p. 38–39.
51. Kraus, G., *Cronica Transilvaniei (1608–1665)*, ediția G. Duvincevici și E. Reus Mîrza, Editura Academiei R.S.R., București, 1965, p. 306.
52. Neeteș, Șt., *op. cit.*, p. 39.
53. Costin, M., *op. cit.*, p. 193–194.
54. Popescu, R., *op. cit.*, p. 124.
55. Neeteș, Șt., *op. cit.*, p. 22–23.
56. Ciorănescu, Al., *Domnia...*, p. 114.
57. *Ibidem*, p. 114–115.
58. *Ibidem*, p. 115.
59. Lehr, Lia., *op. cit.*, p. 1167.
60. Ciorănescu, Al., *Domnia...*, p. 115–116.
61. *Ibidem*, p. 116.
62. *Ibidem*, p. 124.
63. *Idem, Documente...*, p. 45, nr. XIII.
64. *Ibidem*, p. 43–45, nr. XII.
65. *Ibidem*, p. 59–61, nr. XXX.
66. *Ibidem*, p. 86, nr. LXXIX.
67. *Ibidem*, p. 94–95, nr. LXXXI.
68. *Ibidem*, p. 89–92, nr. LXXIV și LXXVIII.
69. *Ibidem*, p. 92–94, nr. LXXX.
70. *Ibidem*, p. 104–105, nr. XCV.
71. *Călători străini...*, vol. VI, p. 468.
72. *Ibidem*.
73. *Ibidem*, p. 342.
74. *Ibidem*, p. 465.
75. *Istoria Țării Românești*, p. 140.
76. Costin, M., *op. cit.*, p. 194–195.
77. *Călători străini...*, vol. VI, p. 469.
78. *Istoria Țării Românești*, p. 141.
79. Mehmet, M. A., *op. cit.*, p. 124–125.
80. Kraus, G., *op. cit.*, p. 308–310.
81. Guboglu, M., *op. cit.*, p. 273.
82. *Istoria Țării Românești*, p. 141.
83. *Ibidem*.
84. *Ibidem*.



85. Costin, M., *op. cit.*, p. 203.
86. Kraus, G., *op. cit.*, p. 303.
87. Șincai, Gh., *op. cit.*, vol. III, p. 128.
88. Ciorănescu, Al., *Documente...*, p. 153, nr. CXCIII.
89. Kraus, G., *op. cit.*, p. 332.
90. *Istoria Țării Românești*, p. 142-144.
91. Popescu, R., *op. cit.*, p. 129.
92. Iorga, N., *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. IV, București, 1902, p. 55-56, nr. LN.